

Libya từ nh giã c sau a c mô ng da i 42 năm

Tác Giả: Vi t Lu n

Thứ Bảy, 27 Tháng 8 Năm 2011 11:40

Khi chung mô t ke thù là Muammar Gaddafi mà ho đã chia rẽ thì khi đợng trợc đồng đă c quyền đă c i cu a ke chiến thắng thì rất khó... 'ba o nhau'.

Sahel, with the support of the United Nations, has been working to stabilize the situation in Libya since the overthrow of Muammar Gaddafi in 2011. The image shows a group of people, some in military uniforms, standing on a rooftop or balcony, holding up a large flag, likely the Libyan national flag, and appearing to be celebrating or protesting. The background shows a cityscape with buildings.

Ch nh t tuân trợc, phe n i d y bắn nhợng phát súng đ u tiên vào thu đô Tripoli, Libya. Thậ t ra, cuộ c hành quân mang tên Mermaid Dawn đã b t đ u vào tối hôm trợc t mô t gi ng đợng H i giáo năm bên trong Tripoli khi tin đô bắt thân thét lợn 'Chúa vĩ đa i' r i túa ra đợng công khai chống la i Gaddafi. Cuộ c hành quân này đã đợc NATO và quân n i d y chu n b tợ mấy tháng qua. Ho bí m t phân phối vũ khí cho ng i dân Tripoli ch c h i vùng lên.

Tripoli đã vùng lên. Nh ng nhà đ c tài Muammar Gaddafi không r i bo quyền hành nh Hosni Murabak ta i Ai c p hay đầu hàng nh Zine al-Abidine Ben Ali ta i Tunisia. Đa i tá Gaddafi cũng không quay mũi súng tợng chĩa vào ng i dân Libya suốt 42 năm -- vào đầu mình nh Adolf Hitler hay Salvador Allende tợng làm.

Sau bốn ngày nô sụng vào Tripoli, khoa ng 6,500 quân n i d y cho rằng mình ki m soát đợc 90% Tripoli. Ho tràn vào dinh th Bab al-Aziziyah -- n i cu a Gaddafi. Dân quân đậ p phá, cợp cu a, đậ p lên tợng vàng Gaddafi i trong chốn cung điê n xa hoa nh ng không tìm ra bóng dáng cu a chu nhân. Giữa lúc đó, quân n i d y loan báo bắt sống đợc hai câ u ấ m cu a Gaddafi -- trong đó có thể tợ Seif al-Islam. Nh ng sau đó, ng i ta thấy ca hai vẫn phây phây giợa phố Tripoli. Thế tợ Seif al-Islam vung vít: cha mình vẫn còn ng i tri ta i Tripoli và 'đám chuộ t cợng pha n loa n' đang bi lợa vào hang ô cu a con hùm sa ma c Gaddafi đ bi tiêu diê t. Chính Gaddafi tợng tuyên b mình sẽ trốn vào mô t n i không ai thấy. Và khi Tripoli s p đợ thì nhà đ c tài này cho rằng mình vẫn đi giợa phố mà không ai biết.

Thế là: trong khi báo chí quốc tế đua nhau đăng cáo phó cho 42 năm cai tr sắt máu cu a 'con chó điên' -- chợ do tợng thợng Ronald Reagan go i Moamar Gaddafi -- thì súng vẫn còn ti p tợc nô ta i Tripoli, thành ph có 2 triê u dân. Dợng nh đã có ít nhất 4 ngàn ng i tợ thợng và hai bên giành giậ t nhau tợng căn phố tợng dãy nhà.

Khó khăn hiê n nay cho phe n i d y là tìm cho ra Gaddafi. Ông này tợng nhiều lần thoát kho i lợi hái tợ thân trong gang tặc k cợ khi Hoa k dợ i bom dinh th Bab al-Aziziyah vào

năm 1986. Điều ng i ta s nhất là Gaddafi l i thoát thân sang mấy n c nh Chad, Nigeria, Nam Phi, Venezuela, Cuba (hay nhà n c t nhâ n là 'gác cu' v i Cuba). Vì thế phe n i d y đã treo giá cho cái đầu cu a Gaddafi là 2 triê u Dinar, tiền Libya.

Nh ng khó khăn h n n a cho H i đ ng Chuyê n tiếp Qu c gia (Transitional National Council) -- tên văn hoa cu a quân n i d y -- là giũ cho quyền hành ta i Libya th c s đ c 'chuyê n tiếp' t đ c tài sang dân chu . Đây là điều Hoa k thất ba i khi tiến chiếm Baghdad vào năm 2003. Saddam Hussein s p đ đ l i khoa ng trống quyền bính và Iraq tr thành h n loa n. Tripoli có th r i kho i tay Gaddafi nh ng mô t Mustafa Abdul Jalil -- đang nắm ch c ch t ch H i đ ng Chuyê n tiếp Quốc gia -- đ đ ng nh đã hé l o thối đ o đoán và he p hoi. Trong sáu tháng hành quân, nhiều lần 'n i các' chuyê n tiếp bi Mustafa Abdul Jalil gi i tán và ra n n t trong liên quân n i d y l o ra khi ch huy tr ng Abdul Fattah Younis bi ám sát ngay ta i Benghazi. Hiê n nay dân quân ta i thành ph Misrata -- l n th ba sau Tripoli và Benghazi -- cũng công khai tuyên b bắt phu c quyền Benghazi.

Dân quân n i d y đã đ n t nhiều vùng đất và b o l c rất khác nhau. Ta i Libya có đến 140 b o l c. Khi chung mô t ke thù là Muammar Gaddafi mà ho đã chia rẽ thì khi đ ng tr c đồng đ c quyền đ c l i cu a ke chiến thắng thì rất khó... 'ba o nhau'. Khi chiến thắng cu a phe n i d y gân kê, t ng th ng Hoa k Barack Obama và t ng th ký Liên hi p qu c Ban Ki Mon đã nhanh chóng kêu g i ng i chiến thắng không đ c tra thù. Tuy nhiên, th t là khó dẫn c n giã n t ng bi đề nén suốt 42 năm qua và khó h n n a là k l u t đám th ng dân vũ trang t ng quen bóp cò súng t 6 tháng nay.

Libya v a thoát kho i ác mô ng dài 42 năm nh ng khi ti nh giãc thì cha m pha i th c tế phu phàng. Khi ác mô ng càng lâu thì th c tế càng phu phàng. Afghanistan, Iraq, Tunisia, Ai c p đã cho thấy nh thế. Libya sắp đổi diê n nh thế. Tiếp theo là Syria và sau đó đ n phiên các n c đang sống lâu năm đ i ch đ đ c tài đ c đ ng cũng pha i tra i qua điều k trên.